

Popis originatora podataka i podaci koji se objavljuju putem proizvoda zrakoplovnih informacija te obveza sklapanja sporazuma

Naredba o zrakoplovnoj sigurnosti: ASO-2020-001

Lista revizija:

Inicijalno izdanje: 02.01.2020.

Broj revizije: 1 / 11.10.2021.

Broj revizije: 2 / 15.03.2022.

Broj revizije: 3 / 17.10.2022.

Broj revizije: 4 / 04.06.2024.

Pokretač: Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo

Referentni propisi:

- a) ICAO Aneks 15, izdanje 16;
- b) ICAO Aneks 4, izdanje 11;
- c) Uredba (EU) 2018/1139 Europskog Parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa;
- d) Provedbena uredba Komisije (EU) 2017/373 od 01. ožujka 2017. o utvrđivanju zajedničkih zahtjeva za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom/pružatelje usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom i za njihov nadzor, kako je zadnje izmijenjena i dopunjena;
- e) Uredba Komisije (EU) br. 139/2014 od 12. veljače 2014. o utvrđivanju zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s aerodromima, kako je zadnje izmijenjena i dopunjena;
- f) Zakon o zračnom prometu (Narodne novine br. 69/09, 84/11, 54/13, 127/13 i 92/14);
- g) Pravilnik o provedbi Provedbene uredbe Komisije (EU) 2017/373 od 01. ožujka 2017. o utvrđivanju zajedničkih zahtjeva za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom/pružatelje usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom i za njihov nadzor (Narodne novine br. 138/20, 129/22);
- h) Pravilnik o aerodromima (Narodne novine br. 47/22);
- i) Pravilnik o helidromima (Narodne novine br. 109/21);
- j) Pravilnik o gradnji i postavljanju zrakoplovnih prepreka (Narodne novine br. 100/19);
- k) Pravilnik o upravljanju zračnim prostorom (Narodne novine br. 32/18, 104/18);
- l) Zakon o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu (Narodne novine br. 132/98, 63/08, 134/09 i 94/13);
- m) Zakon o osnutku Hrvatske kontrole zračne plovidbe (Narodne novine br. 19/98, 20/00 i 51/13)
- n) Zakon o obveznim osiguranjima u prometu (Narodne novine br. 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 i 152/14);
- o) Zakon o nadzoru državne granice (Narodne novine br. 83/13 i 27/16);
- p) Zakon o provedbi carinskog zakonodavstva Europske unije (Narodne novine br. 40/16);
- q) Zakon o prijevozu opasnih tvari (Narodne novine br. 79/07);
- r) Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (Narodne novine br. 112/18, 39/22).

Referentne specifikacije i smjernice:

- a) ICAO Doc 10066 PANS-Aeronautical Information Management;
- b) ICAO Doc 8126 Aeronautical Information Services Manual;

- c) EUROCONTROL Specification for the Electronic Aeronautical Information Publication (eAIP);
- d) EUROCONTROL Specification for the Origination of Aeronautical Data (DO),
- e) EUROCONTROL Guidelines on Conformity Assessment for the interoperability Regulation of the single European sky;
- f) EUROCONTROL Guidelines Supporting the implementation of Aeronautical information Requirements (AIR Guide) ;
- g) EUROCONTROL Guidelines on Aeronautical Data Processes;
- h) EUROCONTROL Guidelines on the implementation of Safety Support Assessment for AIS/AIM;
- i) EUROCONTROL Guidelines for the provision of Metadata to support the Exchange of Aeronautical Data;
- j) EUROCONTROL Terrain and Obstacle Data (TOD) Manual;
- k) EUROCONTROL Aeronautical data provision agreement (Template);
- l) AIP Data Originator Index;
- m) SLA Package;
- n) EAD Safety Case;
- o) EAD Safety Case Guidance;
- p) EUROCONTROL Guidelines for Aeronautical Information Publication (AIP) distribution on the Internet;
- q) EUROCONTROL Guidelines for harmonised AIP publication and data set provision.

Svrha i namjena:

Ovom Naredbom o zrakoplovnoj sigurnosti (u daljnjem tekstu: Naredba) Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo (u daljnjem tekstu: Agencija) definira originatore zrakoplovnih podataka i zrakoplovnih informacija koji se objavljuju putem proizvoda zrakoplovnih informacija (*Aeronautical Information Products*).

Pružatelj usluga zrakoplovnog informiranja Hrvatske kontrole zračne plovidbe d.o.o. (u daljnjem tekstu: HKZP) obavezan je sklopiti sporazum o pružanju zrakoplovnih podataka i informacija sa originatorima podataka navedenim u tablici niže.

Uzevši u obzir razliku u definiciji zrakoplovnih podataka i zrakoplovnih informacija, u tekstu Naredbe koristi se zajednički izraz „podaci“.

Ovom Naredbom osigurava se verifikacija ovlaštenih originatora podataka koji Službi zrakoplovnog informiranja (AIM/AIS) u HKZP-u upućuju podatke na objavu sukladno nacionalnim i međunarodnim propisima.

Proizvodi zrakoplovnih informacija su sljedeći:

1. Zbornik zrakoplovnih informacija (Aeronautical Information Publication – AIP), uključujući izmjene i dopune,
2. Okružnice zrakoplovnih informacija (Aeronautical Information Circular – AIC),
3. Zrakoplovne karte,
4. NOTAM i
5. Skupovi digitalnih podataka.

Povod za reviziju:

Ažuriranje popisa referentnih propisa, specifikacija i smjernica, ažuriranje tablice popisa originatora, izmjena teksta obveze pružatelja usluga zrakoplovnog informiranja i originatora podataka, teksta objave originatora podataka putem NOTAM-a i AIC-a.

1. Obveze pružatelja usluga zrakoplovnog informiranja i originatora podataka:

HKZP kao certificirani pružatelj usluga zrakoplovnog informiranja u Republici Hrvatskoj dužan je sklopiti odgovarajuće sporazume o pružanju zrakoplovnih podataka i informacija (*Formal Arrangement*) sa originatorima podataka sukladno zahtjevima Uredbe Komisije (EU) 2017/373. HKZP će prilikom sklapanja sporazuma s originatorima podataka koristiti predložak

temeljen na Eurocontrol-ovom „*Aeronautical Data Provision Agreement*“. Originatori, obveznici sklapanja sporazuma s pružateljem usluga, su dužni dostavljati podatke putem obrazaca za dostavu, dostupnih na internetskoj stranici HKZP-a: www.crocontrol.hr.

Svi originatori i pružatelji usluge zrakoplovnog informiranja trebaju osigurati usklađenost sa zahtjevima kvalitete podataka sukladno Uredbi Komisije (EU) 2017/373.

Originatori trebaju dostavljati podatke na sljedeći način:

- Putem obrasca oznake OBR-AIM-O-ZOB koji se nalazi na Internet stranicama HKZP-a: www.crocontrol.hr, pod „Zrakoplovno informiranje“/“Originatori“/“Obrasci“ ili se može pribaviti na zahtjev e-mailom iz HKZP-a
- U početnoj fazi planiranja objave podataka odmah kontaktirati HKZP (za kontakt vidi obrazac OBR-AIM-O-ZOB) radi utvrđivanja potencijalnog ili točnog datuma objave te u svrhu pravovremene dostave podataka
- Originatori su dužni dostaviti podatke na hrvatskom i engleskom jeziku ili u kontaktu s HKZP-om dogovoriti drugačije
- U slučaju da žele zaprimiti nacrt publikacije prije objave, to trebaju zatražiti prilikom dostave podataka na objavu, te po primitku nacrtu trebaju odobriti objavu u roku od 2 dana u slučaju publikacije, tj. u istom danu u slučaju NOTAM-a. U suprotnom podaci neće biti objavljeni na prvobitno utvrđeni datum
- Originatori su dužni zahtjeve za objavu AIP AMDT-a, AIP SUP-a i AIC-a slati putem www.a4f.crocontrol.hr (potrebna je registracija) a u slučaju nemogućnosti i eventualnih pitanja, kontaktirati HKZP na kontakte navedene na obrascu.
- Prilikom pripreme podataka za objavu HKZP će, po potrebi, kontaktirati originatora radi eventualnih potrebnih korekcija u sirovim dostavljenim podacima

- **Originatori su dužni samostalno pratiti ažurnost već objavljenih informacija i na vrijeme dostavljati potrebne izmjene kako bi ih stalno održavali ažurnim**
- Za originatore unutar HKZP-a će se utvrditi odgovarajući sporazumi prema Uredbi Komisije (EU) br. 2017/373 te ICAO standardima i preporukama.

2. Originatori podataka za objavu putem Zbornika zrakoplovnih informacija (AIP):

Poglavlje AIP-a	Naziv poglavlja AIP-a	Originator(i)
Part 1 Općenito (GEN)		
GEN 0.1	Predgovor	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
GEN 0.2	Pregled izmjena AIP-a	
GEN 0.3	Pregled dodataka AIP-a	
GEN 0.4	Lista provjere stranica AIP-a	
GEN 0.5	Lista ručnih ispravaka u AIP-u	
GEN 0.6	Sadržaj prvog dijela	
GEN 1 Nacionalni propisi i zahtjevi		
GEN 1.1	Nadležna tijela (naziv, adresa, brojevi telefona, telefaksa, AFS, e-mail, web site)	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture – Ustrojstvena jedinica nadležna za civilni zračni promet, Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo, Agencija za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu, Ministarstvo financija, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo zdravlja, Državni inspektorat, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo obrane Republike Hrvatske
GEN 1.2	Propisi u svezi ulaska, prolaska i odlaska zrakoplova	Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo
GEN 1.3	Propisi u svezi ulaska, prolaska i odlaska putnika i posade	Ministarstvo financija, Carinska uprava (točka 1.3.1) Ministarstvo unutarnjih poslova, Uprava za granicu (točka 1.3.2) Ministarstvo zdravlja (točka 1.3.3).
GEN 1.4	Propisi u svezi ulaska, prolaska i odlaska tereta	Državni inspektorat, Fitosanitarna inspekcija (točka 1.4.1) Državni inspektorat, Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane (točka 1.4.2).
GEN 1.5	Instrumenti, oprema i dokumentacija zrakoplova	Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo (točke 1.5.1-1.5.4) Hrvatska kontrola zračne plovidbe (točka 1.5.5)
GEN 1.6	Sažetak nacionalnih propisa i međunarodnih ugovora/konvencija	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture – Ustrojstvena jedinica nadležna za civilni zračni promet
GEN 1.7	Razlike u odnosu na ICAO standarde, preporučenu praksu i postupke (PANS)	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture – Ustrojstvena jedinica nadležna za civilni zračni promet

Poglavlje AIP-a	Naziv poglavlja AIP-a	Originator(i)
GEN 2 Tablice i kodovi		
GEN 2.1	Sustav mjera, oznake zrakoplova, blagdani	Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo
GEN 2.2	Kratice koje se koriste u AIS publikacijama	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
GEN 2.3	Simboli na karti	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
GEN 2.4	Oznake mjesta	Operator aerodroma/helidroma (naziv) Hrvatska kontrola zračne plovidbe (ICAO indikator)
GEN 2.5	Popis radionavigacijskih sredstava	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
GEN 2.6	Pretvorba mjernih jedinica	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
GEN 2.7	Izlazak/ zalazak sunca	Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo
GEN 3 Usluge		
GEN 3.1	Usluge zrakoplovnog informiranja	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
GEN 3.2	Zrakoplovne karte	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
GEN 3.3	Operativne usluge kontrole zračnog prometa	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
GEN 3.4	Komunikacijske usluge	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
GEN 3.5	Meteorološke usluge	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
GEN 3.6	Potruga i spašavanje	Ministarstvo unutarnjih poslova, Ravnateljstvo civilne zaštite (sve osim kontakt HKZP). Hrvatska kontrola zračne plovidbe (samo kontakt podaci za službu uzbunjivanja u HKZP)
GEN 4 Naknade za aerodrome/helidrome i usluge kontrole zračne plovidbe		
GEN 4.1	Naknade za aerodrome/helidrome	Operator aerodroma/helidroma uz prethodnu suglasnost Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo
GEN 4.2	Naknade za usluge kontrole zračne plovidbe	Hrvatska kontrola zračne plovidbe

Poglavlje AIP-a	Naziv poglavlja AIP-a	Originator(i)
Part 2 Na ruti (ENR)		
ENR 0.6	Sadržaj drugog dijela	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
ENR 1 Opća pravila i postupci		
ENR 1.1	Opća pravila	Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo (točke 1.1.1 – 1.1.5, 1.1.9 – 1.1.12 i 1.1.14), Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture – Ustrojstvena jedinica nadležna za civilni zračni promet (točke 1.1.6 – 1.1.8); Hrvatska kontrola zračne plovidbe (točka 1.1.13)
ENR 1.2	Pravila vizualnog letenja	Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo
ENR 1.3	Pravila instrumentalnog letenja	Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo
ENR 1.4	Klasifikacija i opis zračnog prostora ATS-a	Hrvatska kontrola zračne plovidbe uz prethodnu suglasnost Nacionalnog povjerenstva za upravljanje zračnim prostorom
ENR 1.5	Postupci čekanja, prilaza i odlaska	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
ENR 1.6	ATS nadzorne usluge i postupci	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
ENR 1.7	Postupci postavljanja visinomjera	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
ENR 1.8	Regionalni dopunski postupci (Doc 7030)	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
ENR 1.9	Upravljanje protokom zračnog prometa i upravljanje zračnim prostorom	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
ENR 1.10	Planiranje leta	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
ENR 1.11	Adresiranje poruka plana leta	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
ENR 1.12	Presretanje civilnih zrakoplova	Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Hrvatska kontrola zračne plovidbe
ENR 1.13	Nezakonito ometanje	Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo
ENR 1.14	Događaji koji ugrožavaju sigurnost	Agencija za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu

Poglavlje AIP-a	Naziv poglavlja AIP-a	Originator(i)
ENR 2 Zračni prostor u kojem se pružaju operativne usluge kontrole zračnog prometa		
ENR 2.1	FIR, UIR, TMA i CTA	Hrvatska kontrola zračne plovidbe uz prethodnu suglasnost Nacionalnog povjerenstva za upravljanje zračnim prostorom (za izmjene granica FIR/UIR/CTA, uključujući i TMA, a za ostale podatke samo HKZP).
ENR 2.2	Ostali regulirani zračni prostori	Hrvatska kontrola zračne plovidbe uz prethodnu suglasnost Nacionalnog povjerenstva za upravljanje zračnim prostorom
ENR 3 ATS rute		
ENR 3.1	Rute konvencionalne navigacije	Hrvatska kontrola zračne plovidbe uz prethodnu suglasnost Nacionalnog povjerenstva za upravljanje zračnim prostorom (za situacije uspostave novih ruta ili brisanja postojećih, a za sve ostale pojedinačne elemente samo HKZP).
ENR 3.2	Rute prostorne navigacije (RNAV)	
ENR 3.3	Ostale rute	
ENR 3.4	Čekanje na ruti	
ENR 4 Radionavigacijski uređaji/sustavi		
ENR 4.1	Radionavigacijski uređaji - na ruti	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
ENR 4.2	Posebni navigacijski sustavi	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
ENR 4.3	Globalni sustav satelitske navigacije (GNSS)	Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo
ENR 4.4	Kodni naziv označitelja značajnih točaka	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
ENR 4.5	Zrakoplovna zemaljska svjetla – na ruti	TBD
ENR 5 Navigacijska upozorenja		
ENR 5.1	Zabranjena, uvjetno zabranjena i opasna područja	Hrvatska kontrola zračne plovidbe uz prethodnu suglasnost Nacionalnog povjerenstva za upravljanje zračnim prostorom (Predstavnik HKZP-a u Nacionalnom povjerenstvu za upravljanje zračnim prostorom)
ENR 5.2	Područja vojnih vježbi i obuke, identifikacijska zona protuzračne obrane	Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, HKZP uz prethodnu suglasnost Nacionalnog povjerenstva za upravljanje zračnim prostorom

Poglavlje AIP-a	Naziv poglavlja AIP-a	Originator(i)
ENR 5.3	Ostale aktivnosti opasne prirode i druge potencijalne opasnosti	Hrvatska kontrola zračne plovidbe uz prethodnu suglasnost Nacionalnog povjerenstva za upravljanje zračnim prostorom
ENR 5.4	Zrakoplovne prepreke	Državna geodetska uprava, Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo i Ministarstvo obrane Republike Hrvatske
ENR 5 Navigacijska upozorenja		
ENR 5.5	Zrakoplovne sportske i rekreacijske aktivnosti	Hrvatska kontrola zračne plovidbe uz prethodnu suglasnost Nacionalnog povjerenstva za upravljanje zračnim prostorom
ENR 5.6	Migracije ptica i područja s osjetljivom faunom	Zavod za ornitologiju HAZU (migracije ptica), Hrvatska kontrola zračne plovidbe (prijava sudara s pticama), Agencija za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu (adresa i kontakti).
ENR 6 Rutne karte		
ENR 6.1-1	Rutne karte	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
ENR 6.1-2	Indeks karte	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
ENR 6.3 – 1	Air Traffic Services	
ENR 6.4 – 1	Airspace - Index Chart	
ENR 6.5 – 1	Prohibited, Restricted and Danger Areas - Index Chart	
ENR 6.6 – 1	Military Exercise and Training Areas - Index Chart	
ENR 6.7 – 1	Other activities of a dangerous nature - Index Chart	
ENR 6.8 – 1	Aerial sporting and recreational activities - Index Chart	
ENR 6.9 – 1	Radio facility - Index Chart	
ENR 6.10 - 1	Bird migration routes - Index Chart	
	Bird concentration and areas with sensitive fauna - Index Chart-	Zavod za ornitologiju HAZU

Poglavlje AIP-a	Naziv poglavlja AIP-a	Originator(i)
Part 3 Aerodromi (AD)		
AD 0.6	Sadržaj	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
AD 1 Aerodromi/helidromi - uvod		
AD 1.1	Raspoloživost aerodroma/helidroma i uvjeti upotrebe	Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo Ministarstvo obrane Republike Hrvatske (AD 1.1.2)
AD 1.2	Usluge spašavanja i gašenja požara (RFFS), procjena i izvješćivanje o stanju površine uzletno-sletne staze i plan postupanja u slučaju snijega	Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo
AD 1.3	Popis aerodroma i helidroma	Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo
AD 1.4	Podjela aerodroma/helidroma	Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo
AD 1.5	Status certifikacije aerodroma	Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo
AD 2 Aerodromi		
AD 2.1	Naziv i oznaka mjesta aerodroma	Operator aerodroma (naziv) Hrvatska kontrola zračne plovidbe (ICAO indikator)
AD 2.2 do AD 2.10	Zemljopisni i administrativni podaci o aerodromu, Radna vremena, Službe i oprema za prihvat i otpremu, Usluge na raspolaganju putnicima, Službe spašavanja i vatrogasne službe, –Procjena i izvješćivanje o stanju površine uzletno-sletne staze i plan postupanja u slučaju snijega, Podaci o stajankama, stazama za voženje i mjestima provjere, Sustav vođenja i kontrole kretanja, oznake, Aerodromske prepreke i prepreke na području/u blizini aerodroma	Operator aerodroma Hrvatska kontrola zračne plovidbe – za radna vremena ATS, ARO, AIS, MET, te za podatke o anemometrima. Ministarstvo obrane Republike Hrvatske koordinacija sa operatorom aerodroma (za područje aerodroma) Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo

Poglavlje AIP-a	Naziv poglavlja AIP-a	Originator(i)
AD 2.11	Raspoložive meteorološke informacije	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
AD 2.12 do AD 2.16	Fizičke karakteristike RWY, Objavljene udaljenosti, Prilazna svjetla i osvjetljenje RWY, Ostala osvjetljenja, sekundarni izvor električne energije, Prostor za slijetanje helikoptera	Operator aerodroma (Hrvatska kontrola zračne plovidbe za 2.15.2 Anemometer location and lights)
AD 2.17	Zračni prostor u nadležnosti ATS	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
AD 2.18	Komunikacijske službe ATS-a	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
AD 2.19	Radionavigacijska sredstva i uređaji za slijetanje	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
AD 2.20	Propisi za lokalni promet	Operator aerodroma Hrvatska kontrola zračne plovidbe – postupci u nadležnosti aerodromske kontrole zračne plovidbe
AD 2.21	Postupci za smanjenje buke	Operator aerodroma
AD 2.22	Letački postupci	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
AD 2.23	Dodatne informacije	Operator aerodroma
AD 2.24	Popratne karte aerodroma	Hrvatska kontrola zračne plovidbe Operator aerodroma
	Popis karata: SID, STAR, IAC, VAC, ATC Surveillance Minimum Altitude Chart, VOC	Hrvatska kontrola zračne plovidbe
	Popis karata: „Aerodrome Chart“, „Aircraft Parking/Docking Chart“, „Aerodrome Ground Movement Chart“, „Aerodrome Obstacle Chart“, „Precision Approach Terrain Chart“, „Bird concentrations in the vicinity of aerodromes“, „Aerodrome terrain and obstacle Chart – ICAO (electronic)“.	Operator aerodroma
AD 2.25	Prodiranje u površinu vizualnog segmenta (VSS)	Operator aerodroma
AD 3 Helidromi		
AD 3	Helidromi	Operator helidroma i ostali originatori prema odgovarajućim točkama kao i kod aerodroma

3. Originatori podataka za objavu putem NOTAM-a

Pokretanje i izdavanje NOTAM-a mora se izvršiti za sljedeće informacije:

Informacija	Originator(i)
<p>Uspostavljanje ili zatvaranje aerodroma ili helidroma ili uzletno-sletnih staza ili značajne promjene u njihovu radu</p>	<p>HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO</p> <ul style="list-style-type: none"> - uspostava aerodroma/helidroma ili USS-a - zabrana ili ograničenje uporabe aerodroma/helidroma <p>OPERATOR AERODROMA/HELIDROMA</p> <ul style="list-style-type: none"> - minimalni set podataka za uspostavu aerodroma/helidroma (za koje nije nadležan HACZ) - zatvaranje ili značajne promjene u radu aerodroma/helidroma ili USS-a, - u slučaju ograničenja koja onemogućuju sigurne operacije zrakoplova utvrđena pregledom operativnih površina, objekata, instalacija, uređaja i opreme na aerodromu/helidromu - planirane promjene namjene, kategorije ili planirani radovi većeg opsega (uključujući radove koje provodi ZTS HKZP) <p>HRVATSKA KONTROLA ZRAČNE PLOVIDBE</p> <ul style="list-style-type: none"> - zatvaranje aerodroma zbog izvanrednih okolnosti nastalih izvan ograde aerodroma/helidroma, - u slučaju „Disabled aircraft on RWY“
<p>Zabrana određene vrste prometa zbog ograničenja upotrebe aerodroma/helidroma (radovi, itd.)</p>	<p>OPERATOR AERODROMA/HELIDROMA</p>
<p>Uspostava, povlačenje ili značajne promjene u radu zrakoplovnih službi (Aerodromi, AIS, ATS, CNS, MET, SAR itd);</p>	<p>OPERATOR AERODROMA/HELIDROMA – za službe na aerodromu, radna vremena kontroliranih aerodroma.</p> <p>HRVATSKA KONTROLA ZRAČNE PLOVIDBE (AIS, ATS, CNS, MET, služba uzbunjivanja itd)</p> <p>MUP Ravnateljstvo civilne zaštite – SAR</p>
<p>Uspostava, povlačenje ili značajne promjene u pružanju radionavigacijskih usluga i usluga komunikacije zrak-zemlja To uključuje: prekid ili povratak u rad, promjenu frekvencije, promjenu u objavljenim radnim vremenima, promjenu u identifikaciji, promjenu u orijentaciji (usmjerena sredstva), promjenu pozicije, povećanje ili smanjenje snage od 50 % ili više, promjenu u rasporedu ili sadržaju emisija, nepravilnosti ili nepouzdanosti u pružanju radionavigacijskih usluga i usluga komunikacije zrak-zemlja ili ograničenja repetitorskih postaja uključujući operativni utjecaj, utjecaj na odgovarajuću uslugu, frekvenciju i područje.</p>	<p>HRVATSKA KONTROLA ZRAČNE PLOVIDBE</p> <ul style="list-style-type: none"> - uspostava ili povlačenje iz rada elektroničkog ili drugog navigacijskog ili aerodromskog sredstva ili promjena objavljenih podataka - uspostava ili povlačenje iz rada elektroničkog ili drugog sredstva ili promjena objavljenih podataka u svezi usluga komunikacije zrak-zemlja - privremene promjene koje se tiču FIR/TMA/CTR - sve privremene promjene koje se odnose na MSSR/PSR Pleso, MSSR Kozjak, MSSR Monte Kope i MSSR Psunj - A-SMGCS - zatvaranje FIR-a zbog održavanja ažurnosti data seta i/ili SW-a CROATMS-a

Informacija	Originator(i)
Neraspoloživost pričuvnih i sekundarnih sustava, s izravnim operativnim utjecajem	<i>TBD</i>
Uspostava, povlačenje ili značajne promjene u radu vizualnih sredstava	<i>OPERATOR AERODROMA/HELIDROMA</i>
Prekid ili nastavak rada važnijih djelova aerodromskog sustava osvjetljenja	<i>OPERATOR AERODROMA/HELIDROMA</i>
Uspostava, povlačenje ili značajne promjene u procedurama za zrakoplovnu navigaciju	<i>HRVATSKA KONTROLA ZRAČNE PLOVIDBE, OPERATOR AERODROMA</i>
Pojavljivanje ili otklanjanje većih neispravnosti ili zapreka na manevarskim površinama	<i>OPERATOR AERODROMA/HELIDROMA</i>
Promjene ili ograničenja u raspoloživosti goriva, ulja ili kisika	<i>OPERATOR AERODROMA/HELIDROMA</i> - ograničenja u raspoloživosti goriva i ulja za sve AD <i>INA Avioservis</i> - u slučaju zahtjeva za objavu NOTAM-a od strane dobavljača goriva, potrebno je kontaktirati aerodrom na koji se zahtjev odnosio i zatražiti da u svojstvu originatora objavi informaciju ili da pismeno poništi zahtjev za objavu koji je poslao dobavljač goriva.
Veće promjene u raspoloživosti SAR sredstava i usluge	<i>MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA, RAVNATELJSTVO CIVILNE ZAŠTITE</i>
Uspostava, povlačenje ili povratak u rad svjetlosnih oznaka na preprekama za zrakoplovnu navigaciju	<i>HRVATSKA KONTROLA ZRAČNE PLOVIDBE – za uređaje i objekte HKZP-a</i> <i>OPERATOR AERODROMA/HELIDROMA</i> sukladno sklopljenim SLA između HKZP-a i operatora aerodroma/helidroma <i>HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO</i> Objekti (prepreke) izvan ograde aerodroma (uključujući npr. privremene platforme za bušenje) <i>* Za svjetlosne oznake uređaja i objekata HKZP-a za koje je ovlašten originator (operator aerodroma ili HACZ) prethodno utvrdio da se radi o prepreci, HKZP dužan je dostaviti informacije ovlaštenom originatoru, koji će sukladno potrebi pripremiti zahtjev za objavu.</i>
Promjene propisa primjenjivih u predmetnim državama članicama za koje je potrebno hitno djelovanje iz operativne perspektive npr. zabranjene zone za SAR akcije	<i>HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO</i> <i>HRVATSKA KONTROLA ZRAČNE PLOVIDBE, MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA, RAVNATELJSTVO CIVILNE ZAŠTITE, MORH.</i>
Operativne naredbe za koje je potrebno hitno djelovanje ili promjene u tim naredbama	<i>HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO</i>

Informacija	Originator(i)
<p>Prisutnost opasnosti koja utječe na zrakoplovnu navigaciju (uključujući prepreke, vojne vježbe, priredbe, vatromete, leteće lampione, ispaljivanje raketa, utrke, velike padobranske događaje izvan objavljenih područja)</p>	<p>HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO</p> <ul style="list-style-type: none"> - objekti (prepreke) izvan ograde aerodroma (uključujući npr. privremene platforme za bušenje) <p>OPERATOR AERODROMA/HELIDROMA</p> <ul style="list-style-type: none"> - objekti (prepreke) i događaji unutar ograde AD <p>HRVATSKA KONTROLA ZRAČNE PLOVIDBE</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepreke u smislu uređaja i objekata HKZP-a (HKZP dostavlja informacije ovlaštenom originatoru koji procjenjuje radi li se o prepreci te sukladno potrebi priprema zahtjev za objavu) - privremene planirane zone u kojima se očekuje ograničenje ili neraspoloživost usluge ATS-a, s utjecajem na oblasnu kontrolu - „OPEN SKIES“ aktivnosti i sl. - usuglašene podatke koje HKZP priprema s operatorom korisnikom –organizatorom aktivnosti - privremene aktivnosti unutar CTR-a (npr. model flying) - ograničenja/neraspoloživost usluge ATS-a ili ograničenja određene vrste prometa (npr. zabrana trenažnih letova) unutar CTR/TMA - utjecaj određene aktivnosti na pružanje ATS-a u području nadležnosti podružnice - privremene rezervacije zračnog prostora i/ili privremena ili stalna ograničenja u zračnom prostoru i/ili zabrane letenja i provedbe aktivnosti u određenom volumenu zračnog prostora na zahtjev nadležnog tijela državne uprave, MORH-a, MUP-a (uključujući Ravnateljstvo civilne zaštite) i zbog realnih operativnih zahtjeva <p>OPERATOR-KORISNIK-ORGANIZATOR AKTIVNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - privremene zone zrakoplovno-sportskih i rekreacijskih aktivnosti u kontroliranom zračnom prostoru, te zone zrakoplovno-sportskih i rekreacijskih aktivnosti objavljene u AIP ENR 5.5 u slučaju kada se mijenjaju uvjeti utvrđeni u ENR 5.5 - javna natjecanja, izložbe i zrakoplovne priredbe - posebno korištenje kontroliranog zračnog prostora izvan CTR-a (uključujući vojne padobranske aktivnosti) <p>MUP</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaštita zračnog prostora, tj. zone privremene zabrane letenja radi sigurnosnih mjera na zahtjev MUP-a. <p>Odgovarajuća nadležna tijela državne uprave (MORH i dr., sukladno čl. 18, st. 4 ZZP-a)</p> <ul style="list-style-type: none"> - vojne vježbe - vojne aktivnosti koje za posljedicu imaju zatvaranje CTR-a - TRA/TSA, uz suglasnost Hrvatske kontrole zračne plovidbe aerodromske prepreke i prepreke na području/u blizini aerodroma u nadležnosti MORH-a

Informacija	Originator(i)
Planirane laserske emisije, priredbe s upotrebom lasera i svjetala za traganje s posljedicom ugrožavanja noćnog vida pilota	<i>TBD</i>
Podizanje i uklanjanje ili promjene na preprekama za zrakoplovnu navigaciju u područjima polijetanja/penjanja, prekinutih prilaza, prilaza i stripa USS	HRVATSKA KONTROLA ZRAČNE PLOVIDBE - prepreke u smislu uređaja i objekata HKZP-a <i>(HKZP dostavlja informacije ovlaštenom originatoru koji procjenjuje radi li se o prepreci te sukladno potrebi priprema zahtjev za objavu)</i> OPERATOR AERODROMA/HELIDROMA HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE
Uspostava ili obustava (uključujući aktivaciju i deaktivaciju), ili promjene u statusu zabranjenih, uvjetno zabranjenih ili opasnih područja	HRVATSKA KONTROLA ZRAČNE PLOVIDBE UZ SUGLASNOST NACIONALNOG POVJERENSTVA ZA UPRAVLJANJE ZRAČNIM PROSTOROM - uspostava uvjetno zabranjenih, opasnih ili zabranjenih područja i područja vojnih vježbi i obuke - promjene u statusu uvjetno zabranjenih, opasnih ili zabranjenih područja i područja vojnih vježbi i obuke MORH (SSVZPP) - uspostava ili obustava (uključujući aktivaciju/deaktivaciju uvjetno zabranjenih, opasnih ili zabranjenih područja i područja vojnih vježbi koja nisu objavljena u AIP-u temeljem čl.18 ZZP-a) Odgovarajuće Nadležno tijelo državne uprave (MORH, OS RH, HRZ i dr., sukladno čl.18, st.4 ZZP-a) - aktivacija (izvan radnog vremena AMC-a) i deaktivacija zabranjenih, uvjetno zabranjenih ili opasnih područja koja su objavljena u AIP-u HRVATSKA KONTROLA ZRAČNE PLOVIDBE - uspostava/(de)aktivacija zona NATO operacija
Uspostava ili prestanak/ promjena zona ili zračnih puteva ili njihovih dijelova gdje postoji mogućnost presretanja i gdje je obavezno slušanje VHF frekvencije za slučaj opasnosti na 121.5 MHz	<i>Nije primjenjivo</i>
Dodjela, poništenje ili promjena OZNAKA MJESTA	HRVATSKA KONTROLA ZRAČNE PLOVIDBE
Promjene u kategoriji pružanja protupožarne zaštite i spašavanja na aerodromu/helidr. (vidi Annex 14, Volume I, Chapter 9, i Attachment A, Section 17)	OPERATOR AERODROMA/HELIDROMA

Informacija	Originator(i)
Prisutnost ili prestanak ili značajne promjene u opasnim uvjetima uzrokovanim snijegom, bljuzgavicom, ledom, radioaktivnim materijalom, otrovnim kemikalijama, prekrivenosti vulkanskim pepelom ili vodom na operativnim površinama	<i>OPERATOR AERODROMA/HELIDROMA</i> Slanje obavijesti o navedenim uvjetima objavljuje se u SNOWTAM formatu sukladno Uredbi Komisije (EU) 2017/373.
Izbijanje epidemija koje zahtijevaju promjenu u objavljenim zahtjevima za cijepljenje i karantenu	<i>MINISTARSTVO ZDRAVSTVA</i> <i>HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO</i>
Prognoze solarnog kozmičkog zračenja, ako postoje	<i>TBD</i>
Promjene vulkanske aktivnosti od operativnog značaja, lokacija, datum i vrijeme vulkanskih erupcija i/ili horizontalnog i vertikalnog prostiranja oblaka vulkanskog pepela, uključujući smjer kretanja, razine letenja i rute ili dijelove ruta na koje pojava može imati utjecaj	<i>HRVATSKA KONTROLA ZRAČNE PLOVIDBE</i> Sukladno smjernicama odgovarajućih međunarodnih organizacija i utvrđivanju područja utjecaja
Otpuštanje u atmosferu radioaktivnih materijala ili otrovnih kemikalija uzrokovano nuklearnom ili kemijskom nezgodom, mjesto, dan i vrijeme nezgode, razine leta i rute ili dijelovi ruta na koje se može odnositi štetno djelovanje, te smjer kretanja	<i>MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA, RAVNATELJSTVO CIVILNE ZAŠTITE, Operativni centar civilne zaštite</i> <i>HKZP</i> – kod uspostave ili obustave, promjena u statusu, aktivacija i deaktivacija zabranjenih, uvjetno zabranjenih ili opasnih područja i područja vojnih vježbi i obuke
Uspostavljanje operacija humanitarnih misija te postupaka i/ili ograničenja koji utječu na zračnu plovidbu	<i>HRVATSKA KONTROLA ZRAČNE PLOVIDBE</i>
Donošenje kratkotrajnih mjera za nepredviđene okolnosti u slučaju prekida ili djelomičnog prekida ATS-a i pratećih usluga	<i>HRVATSKA KONTROLA ZRAČNE PLOVIDBE</i>
Konkretan gubitak cjelovitosti satelitskih navigacijskih sustava	<i>EUROPEAN SATELLITE SERVICES PROVIDER – ESSP SAS za LPV</i>
Zatvorena USS-a zbog radova na njezinu označavanju ili, ako se oprema koja se koristi za te radove može ukloniti, vrijeme koje je potrebno da se USS staza osposobi za uporabu	<i>OPERATOR AERODROMA/HELIDROMA</i>

4. Originatori podataka za objavu putem Okružnice zrakoplovnih informacija (AIC)

Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo (HACZ) i Hrvatska kontrola zračne plovidbe (HKZP) su originatori podataka za objavu putem Okružnice zrakoplovnih informacija (AIC). Navedeni originatori su dužni pratiti ažurnost objavljenih okružnica zrakoplovnih informacija te pravovremeno dostavljati potrebne izmjene istih.

Kratice koje se koriste u ovoj Naredbi o zrakoplovnoj sigurnosti:

ACAS	Zrakoplovni sustav za izbjegavanje sudara	Airborne Collision Avoidance System
AD	Aerodrom	Aerodrome
AFS	Nepokretna zrakoplovna veza	Aeronautical Fixed Service
AFTN	Nepokretna zrakoplovna telekomunikacijska mreža	Aeronautical Fixed Telecommunication Network
AGA	Aerodromi, zračne rute i uređaji na tlu	Aerodromes, air routes and ground aids
AIC	Okružnica zrakoplovnih informacija	Aeronautical Information Circular
AIP	Zbornik zrakoplovnih informacija	Aeronautical Information Publication
AIP AMDT	Izmjena Zbornika zrakoplovnih informacija	Aeronautical Information Publication Amendment
AIP SUP	Dodatak Zbornika zrakoplovnih informacija	Aeronautical Information Publication Supplement
AIS	Usluge zrakoplovnog informiranja	Aeronautical Information Services
ARO	Prijavni ured operativnih usluga u zračnom prometu	Air Traffic Services Reporting Office
ASO	Sigurnosna direktiva	Air Safety Order
ATC	Kontrola zračnog prometa	Air Traffic Control
ATFCM	Upravljanje protokom zračnog prometa i kapacitetom zračnog prostora	Air Traffic Flow and Capacity Management
ATS	Operativne službe kontrole zračnog prometa	Air Traffic Services
B-RNAV	Osnovna prostorna navigacija	Basic-Area Navigation
CFMU	Središnja jedinica upravljanja protokom	Central Flow Management Unit
CNS	Komunikacije, navigacija i nadzor	Communications, navigation and surveillance
CTA	Kontrolirano područje	Control area
CTR	Kontrolirana zona	Control zone
ENR	Na ruti	En route
FIR	Područje pružanja letnih informacija	Flight Information Region
GAT	Opći zračni promet	General Air Traffic
GEN	Općenit, opći	General
GNSS	Globalni sustav satelitske navigacije	Global Navigation Satellite System
IAC	Karta za instrumentalni prilaz	Instrument Approach Chart
ICAO	Organizacija međunarodnog civilnog zrakoplovstva	International Civil Aviation Organization
MET	Meteorološki ili meteorologija	Meteorological or Meteorology
MSSR	Monopulsni sekundarni nadzorni radar	Monopulse Secondary Surveillance Radar
NATO	Organizacija Sjevernoatlanskog ugovora	North Atlantic Treaty Organisation
NOTAM	Poruka distribuirana putem telekomunikacijskih sredstava	A notice distributed by means of telecommunication
NSA	Nacionalno nadzorno tijelo	National Supervisory Authority
P-RNAV	Precizna prostorna navigacija	Precision Area Navigation
PIB	Bilten preduzetnih informacija	Pre-flight information bulletin
PSR	Primarni nadzorni radar	Primary Surveillance Radar
RNAV	Prostorna navigacija	Area navigation
RVSM	Smanjeni minimum vertikalnog razdvajanja	Reduced Vertical Separation Minimum
RWY	Uzletno-sletna staza	Runway
SAR	Potruga i spašavanje	Search And Rescue
SID	Standardni instrumentalni odlazak	Standard Instrument Departure
SNOWTAM	Posebna serija NOTAM-a	A special series of NOTAM
STAR	Standardni instrumentalni dolazak	Standard Instrument Arrival

Croatian Civil Aviation Agency

Naredba o zrakoplovnoj sigurnosti *Air Safety Order*

Kratice koje se koriste u ovoj Naredbi o zrakoplovnoj sigurnosti:

TMA	Završno kontrolirano područje	Terminal Control Area
TRA	Privremeno rezervirani zračni prostor	Temporary Reserved Airspace
TSA	Privremeno izdvojeno područje	Temporary Segregated Area
VAC	Karta vizualnog prilaza	Visual Approach Chart
VFR	Pravila vizualnog letenja	Visual Flight Rules
VHF	Vrlo visoka frekvencija (30 do 300 MHz)	Very High Frequency (30 to 300 MHz)

Ova Naredba zamjenjuje Naredbu o zrakoplovnoj sigurnosti ASO-2020-001, broj revizije: 3, koja prestaje biti važeća.

Ova Naredba stupa na snagu danom objave na internetskim stranicama Agencije.

U Zagrebu, 04.06.2024.

Za Hrvatsku agenciju za civilno zrakoplovstvo:

Ana Kapetanović,
Direktorica